

ΑΥΤΗ ΕΔΩ ΕΙΝΑΙ η ιστορία ενός χαμένου παιδιού: της Στέλλας. Και η δική μου ιστορία: με λένε Αντόνια Κούπερ· ο αδερφός του παππού μου, ο Γουίλλιαμ Πρέντις Κούπερ, ήταν κάποτε κυβερνήτης της πολιτείας του Τεννεσσή· έπειτα, έγινε πρεσβευτής στο Περού. Εγώ είμαι νοικοκυρά και μητέρα· μητέρα της Στέλλας. Ζω στο Νάσβιλλ, που είναι η πρωτεύουσα του Τεννεσσή και της μουσικής κάντρου. Εδώ γεννήθηκα· είμαι η τρίτη από πέντε αδέρφια – ένα αγόρι και τέσσερα κορίτσια· ο πατέρας μας δούλεψε στον ζωολογικό κήπο· φρόντιζε τα άγρια ζώα· η μάνα μας έκανε παιδιά –εμάς– και φρόντιζε εμάς.

Παντρεύτηκα στα είκοσι τρία: πήρα το καλύτερο παλικάρι της γειτονιάς, παρόλο που

δεν ήμουν ούτε η πιο όμορφη ούτε η πιο τσαχπίνα. Η πιο τσαχπίνα ήταν η αδερφή μου η Λώρεν. Στον γάμο μου, όταν πέταξα την ανθοδέσμη –όπως συνηθίζεται εδώ στο Νάσβιλλ–, την έπιασε, άθελά της, η Λώρεν, αλλά, μιας και μόνον η ιδέα του γάμου τής φέρνει, λέει, ημι-κρανία, μου την ξαναπέταξε πίσω σαν να 'τανε χειροβομβίδα. Τον άντρα μου τον έλεγαν Τζέιμς Μπελλ –Τζίμμυ– και βέβαια έτσι τον λένε ακόμα, αλλά έχουμε χωρίσει εδώ και χρόνια. Είναι υδραυλικός, ασχολείται όμως και με τα ηλεκτρολογικά· δουλεύει σε μια εταιρεία απ' αυτές που έχουν τριψήφιο νούμερο και τηλεφωνείς κι έρχονται να σε σώσουν όταν σπάνε οι σωλήνες, υπάρχει διαρροή γκαζιού, σκάει ο θερμοσίφωνας, καταρρέει ο σοβάς και τέτοια. Home Express λένε την εταιρεία.

Στις 17 Μαρτίου του '84, αποκτήσαμε τη Στέλλα· έμπαινε η άνοιξη στο Νάσβιλλ· οι μανόλιες άρχιζαν κιόλας ν' ανθίζουν. Τις θυμάμαι καλά εκείνες τις μέρες· ήμουν πολύ ταραγμένη και πολύ ευτυχισμένη. Ξέρω ότι το να κάνεις παιδιά είναι το φυσικότερο πράγμα στον κόσμο: όλοι –όλες– το κάνουν. Σχεδόν όλες. Παρ' όλ' αυτά, φοβόμουν μήπως η Στέλλα γεννηθεί άρρωστη ή μισερή, μήπως γεννηθεί νεκρή. Δεν φοβόμουν για μένα – αλήθεια. Και την ίδια

στιγμή που ένιωθα αγωνία και πανικό, ανυπομονούσα να γεννήσω και να γνωρίσω το μωρό που ήταν σχεδόν άορατο –το είχα δει μονάχα δυο φορές στο υπερηχογράφημα– και άγνωστο. Είναι παράξενο να μεγαλώνει επί τóσους μήνες ένα άγνωστο πλάσμα μέσα στην κοιλιά σου. Είναι παράξενο κι όμως συμβαίνει σ' όλο τον κόσμo.

Δεν ξέρω αν η Στέλλα ήταν ξεχωριστή ή αν ήταν ένα παιδί σαν όλα τ' άλλα· για μένα πάντως ήταν ξεχωριστή και μοναδική: αναρωτιέμαι αν αισθάνονται έτσι όλες οι μητέρες για τα παιδιά τους. Νομίζω ότι άλλες αισθάνονται κι άλλες δεν αισθάνονται. Στο μαιευτήριο μοιραζόμουν ένα δίκλινο δωμάτιο με μια κυρία που, μόλις γέννησε, δεν ήθελε ούτε να το αντικρίσει το μωρό της· όταν της το 'φεραν, γύρισε προς τον τοίχο και κουκουλώθηκε με το σεντόνι.

Μ' άρεσε που έγινα μητέρα· το περίμενα να συμβεί από τότε που ήμουν μικρή· θυμάμαι τους μήνες της εγκυμοσύνης σαν την καλύτερη εποχή της ζωής μου. Κι αυτό, παρόλο που είχα γίνει σαν βαρέλι κι η Λώρεν μού γκρίνιαζε· η Λώρεν κάνει γυμναστική τρεις φορές την εβδομάδα, κι επιπλέον, κάθε Σάββατο πρωί, βρέξει-χιονίσει, τρέχει στο πάρ-

κο. Τρέχει γύρω-γύρω στην Ελύζιαν Ρόουντ και ιδρώνει και καίει θερμίδες.

Δεν σπούδασα τίποτα ιδιαίτερο, έμαθα μονάχα λίγα ισπανικά, δούλεψα τρία χρόνια σερβιτόρα στα Hooters –τότε οι σερβιτόρες εκεί φορούσαν σορτς!, μπορεί και να φοράνε ακόμα– έπειτα γράφτηκα στο κολέγιο, αλλά δεν τέλειωσα ούτε το πρώτο έτος. Δεν το 'χω μετανιώσει, δεν πειράζει. Δεν ήμουν προορισμένη για γυναίκα καριέρας, όπως λένε. Με τον Τζίμμου ήμασταν ευτυχημένοι, όσο μπορεί να 'ναι κανείς ευτυχημένος: τις Κυριακές πηγαίναμε εκδρομές στη λίμνη, άλλοτε οι τρεις μας, άλλοτε μαζί με τ' αδέρφια μου. Το Νάσβιλλ μοιάζει με επαρχία, παρόλο που, όπως είπα, είναι η πρωτεύουσα του Τεννεσσή και της μουσικής κάντρυ.

Εμένα πάντως η πόλη μας μ' άρεσε: ποτέ δεν σκέφτηκα να φύγω, να πάω, ας πούμε, να δω τη θάλασσα, στη Νέα Υόρκη ή στο Λος Άντζελες. Νομίζω πως στη Νέα Υόρκη πάνε όσοι δεν ξέρουν τι θέλουν, αλλά είναι σίγουροι ότι κάτι θα βρουν, κάτι ωραίο και συγκινητικό: και πως στο Λος Άντζελες πάνε όσοι ξέρουν τι θέλουν και ονειρεύονται ότι θα το αποκτήσουν. Έτσι νομίζω. Όμως εγώ έμεινα στο Νάσβιλλ, στη νότια μεριά του ποταμού·

ενός ποταμού γαλήνιου· στις όχθες είναι αραγμένα τα ποταμόπλοια.

Η συνοικία μας ήταν ήσυχη, οι γείτονες καλοί· εκτός από μια εποχή –η Στέλλα πήγαινε στο προνήπιο– όταν στο διπλανό σπίτι είχε μετακομίσει ολόκληρο θηριοτροφείο: ένα ζευγάρι με έξι παιδιά, τρία σκυλιά –ένα απ' αυτά ήταν θεόρατο· στην αρχή το πέρασα για μικρό πόνυ–, έναν παπαγάλο και μια ιγκουάνα. Για την ιγκουάνα αναγκάστηκα να τηλεφωνήσω στο υγειονομικό· δεν είμαι δύστροπη, αλλά τι να 'κανα, έμοιαζε με αλιγάτορα στην αυλή.

Περνούσε ο καιρός κι αφοσιώθηκα στη Στέλλα, καθώς κι ο Τζίμυ, τώρα που το καλοσκέφτομαι. Ήταν γλυκό κοριτσάκι, παρόλο που δεν του 'λειπαν οι ιδιορρυθμίες: δεν έτρωγε· στήναμε ολόκληρο τσίρκο για να καταπιεί μια μπουκιά· ο Τζίμυ ντυνόταν Ινδιάνος, χόρευε δήθεν τον χορό της βροχής, έβγαζε πολεμικές κραυγές «Ουγκ! Ουγκ!» ή τραγουδούσε σαν τον Χανκ Γουίλιαμς «Ποτέ ζωντανός δεν θα βγω από τον κόσμο αυτό», για ν' ανοίγει το στόμα της η Στέλλα και να της χώνω μέσα το φαί. Ο Τζίμυ έκανε μιμήσεις του Έλβις Πρίσλεϋ, κουνούσε τους γοφούς του, τσίριζε «Αγάπα με τρυφερά» και «Είμαι το αρκουδάκι σου». Μόνο έτσι έτρωγε η Στέλλα.

Δεν παραπονιέμαι· τα παιδιά είναι παιδιά. Όταν ο γιος της αδερφής μου ήταν τεσσάρων χρονών, έβαλε το κεφάλι του στον φούρνο «για να ζεσταθεί» –είπε μετά– και τον προλάβανε στο τσακ προτού γίνει ψητός. Κι ο Κάυλ, το αγόρι που μοιράζει τις εφημερίδες, όταν ήταν μωρό, έπεσε απ’ τον πρώτο όροφο. Πήδηξε όπως οι γάτες· δεν έπαθε τίποτα –τα μωρά είναι σαν λάστιχα– αλλά η μάνα του κοψοχολιάστηκε και λιποθύμησε και τη βρήκανε τέζα πάνω στο γρασίδι. Η ανιψιά μου η Άννυ-Λου, από το σόι του Τζίμυ, έβαψε κόκκινα τα μαλλιά της –θα ’ταν τότε εννιά-δέκα χρονών–, δεν ξέβγαλε τη βαφή και τα μαλλιά κάηκαν. Πέφτανε τούφες-τούφες· το παιδί έμεινε σχεδόν φαλακρό. Χώρια που χάλασε και το μαξιλάρι της, γιατί η κοκκινίλα δεν έβγαινε στο πλυντήριο. Τώρα, ούτε που το θυμάται πια κι έχει μαλλιά σαν της Ραπουνζέλ. Έτσι είναι τα παιδιά.

Η Στέλλα, εκτός που δεν έτρωγε, δεν μας ταλαιπώρησε σε τίποτα. Φοβόταν το σκοτάδι όπως οι περισσότεροι από μας όταν είμαστε μικροί· τα παιδιά φοβούνται το σκοτάδι, οι μεγάλοι φοβούνται τις αρρώστιες και τον θάνατο. Κι ο ένας τον άλλον. Κι ένα σωρό άλλα πράγματα βέβαια.

Το '90, νομίζω, έπαθε οξεία σκωληκοειδίτιδα και τρέχαμε στο νοσοκομείο νυχτιάτικα· κι ένα-δυο χρόνια αργότερα, έκανε εγχείριση αμυγδαλών, έμεινε τέσσερις μέρες μουγγή κι έτρωγε γρανίτες· ό,τι ήθελε να μας πει το 'γραφε σ' ένα χαρτάκι. Αυτά. Επίσης, μια φορά ήπια μελάκι (απ' το μελανοδοχείο του παππού) και μια άλλη φορά -λαχτάρα κι αυτή- πείραξε μια πρίζα μ' ένα πιρούνι κι έγινε βραχυκύκλωμα. Παραλίγο να πάθει ηλεκτροπληξία.

Όπως όλα τα πιτσιρίκια, πέρασε μαγουλάδες, δεν θυμάμαι τι άλλο, τα 'χω γραμμένα σ' ένα τετράδιο, εκεί που σημείωνα και τα εμβόλια.

Στο σχολείο τα 'βγαζε πέρα μια χαρά· μονάχα που όταν πρωτοπήγε στο νηπιαγωγείο, ήθελε να στέκομαι έξω απ' την αίθουσα, στον διάδρομο, και να περιμένω να τελειώσει το μάθημα. Κάθε τόσο έβγαζε το κεφάλι της απ' την πόρτα για να βεβαιωθεί πως είμαι ακόμα εκεί. Ξεροστάλιαζα, αλλά τι να 'κανα; Ευτυχώς, μέσα σε δυο-τρεις βδομάδες ξεθάρρεψε, και μάλιστα, από την τρίτη δημοτικού, πηγαινοερχόταν στο σχολείο μοναχή της. Δηλαδή όχι μοναχή της, μαζί με τ' άλλα παιδιά της γειτονιάς, που τις περισσότερες φορές τα συνόδευε

και κάποιος μεγάλος. Όχι πάντα. Το δημοτικό βρίσκεται έξι τετράγωνα πιο κάτω, κοντά στο εμπορικό κέντρο «Οι εκατό οξιές». Είναι δέκα λεπτά με τα πόδια των μεγάλων, δεκαπέντε με τα πόδια των παιδιών. Ή το αντίστροφο· εξαρτάται πόσο μεγάλοι είναι οι μεγάλοι.

Στις 20 Οκτωβρίου του 1994, η Στέλλα δεν γύρισε από το σχολείο. Αυτό είχε συμβεί άλλη μια φορά, αλλά τότε αποδείχτηκε πως η δασκάλα της, η κυρία Κάρολυν –που τώρα είναι διευθύντρια–, την είχε κρατήσει μετά το σχόλασμα για κατήχηση. Η Στέλλα είχε πει «γαμώτο» κι έπρεπε να ζητήσει συγνώμη από τον παπά του σχολείου. Τόσο οι Κούπερ όσο και το σόι του πρώην άντρα μου, οι Μπελλ, είμαστε καλοί χριστιανοί, όσο μπορεί να είναι κανείς καλός χριστιανός. Δεν είν' εύκολο να κρατήσεις την πίστη σου ζωντανή· είναι; Θέλω να πω με όλα τα κακά και τα άδικα που συμβαίνουν στον κόσμο. Ο Τζίμυ κι όλοι οι άλλοι –ο πατέρας μου, ο αδερφός μου ο Σάουρους– λένε συνέχεια «γαμώτο»· εγώ όχι και τόσο. Η αδερφή μου η Λώρεν λέει «γαμώτο» κάθε δύο λεπτά περίπου· είναι η πιο αγαπημένη της λέξη μαζί με το «μαλάκας» και το «μαλακία». Εν πάση περιπτώσει, μου φάνηκε κάπως

υπερβολικό τ' ότι η Στέλλα έπρεπε να μετανιώνει γονατιστή επί δύο ώρες γιατί της ξέφυγε μια κακή λέξη.

Εκείνη τη φορά που άργησε, λίγο έλειψε να παραφρονήσω· τηλεφώνησα σε καμιά δεκαπενταριά άτομα: στ' αδέρφια μου, σε γείτονες, στο γραφείο της διευθύντριας στο σχολείο –όπου δεν απαντούσε κανείς–, αλλά δεν μου 'κοψε να πάρω τα πόδια μου και να πάω στο σχολείο. Ήμουν πάρα πολύ συγχυσμένη. Όταν είμαι συγχυσμένη, κάνω τα πράγματα χειρότερα. Δεν πειράζει· το παιδί γύρισε επιτέλους στο σπίτι· εκνευρισμένο, περιττό να προσθέσω. «Γαμώτο», είπε, «μ' έβαλε να γράψω εκατό φορές ότι δεν θα ξαναπώ “γαμώτο”!» Άλλες βρισιές η Στέλλα δεν ήξερε, αν και, μια φορά, άκουσα τη φίλη της τη Λίζυ να λέει «σκατά», οπότε συμπέρανα ότι λέει «σκατά» και η Στέλλα. «Έλα δω», είπα στη Λίζυ, «θα σου βάλω σαπούνι στο στόμα!»· δεν το εννοούσα όμως. Λατρεύω τα παιδιά, όλα τα παιδιά – σχεδόν δηλαδή. Μόνο εκείνα των γειτόνων μας με την ιγκουάνα δεν μπορούσα να συμπαθήσω: ήτανε σαν δαιμονισμένα. Και χοντρά, τετράπαχα· είναι ψέμα το ότι τα παιδιά ρίχνουν το βάρος σε ύψος· άμα είσαι χοντρό παιδί, γίνεσαι χοντρός μεγάλος.

* * *

Θα μπορούσα να 'χω γίνει νηπιαγωγός ή δασκάλα, ή να δουλεύω σε βρεφονηπιακό σταθμό. Θα μπορούσα επίσης να 'χω αποκτήσει πολλά παιδιά· όμως ο Τζίμμου δεν ήθελε· κυρίως επειδή δεν είχαμε οικονομική άνεση. Αλλά κι επειδή νομίζω ότι του αρκούσε η Στέλλα. Η Λώρεν έλεγε ότι, απλούστατα, ο Τζίμμου φοβόταν πως θα χοντρύνω και θα γίνω σαν ιπποπόταμος. Μπορεί να 'χε δίκιο, δεν ξέρω. Η Λώρεν δεν έχει έμμονη ιδέα μόνο με τη δική της σιλουέτα, έχει και με όλων των άλλων.

Όπως είπα, στις 20 Οκτωβρίου του 1994, η Στέλλα δεν γύρισε από το σχολείο. Την ψάξαμε παντού· ο Τζίμμου σάρωσε όλο το Νάσβιλ με το αυτοκίνητο· τηλεφωνήσαμε στο Κέντρο Δυστυχημάτων (τίποτα· δεν είχε αναφερθεί τραυματισμός ή φόνος δεκάχρονου κοριτσιού), και, αργά τη νύχτα, πήγαμε στην αστυνομία.

Η αστυνομία θεωρεί ένα παιδί «εξαφανισθέν» μόνο άμα περάσουν είκοσι τέσσερις ώρες από τότε που αγνοείται η τύχη του· μπορεί και σαράντα οκτώ· δεν θυμάμαι. Μας ρωτούσαν ασυνάρτητα πράγματα: αν υποπτευόμασταν κάποιον, αν κάποιος γνωστός μας θα μπορούσε να «ενεργήσει βιαίως» κατά της Στέλλας. Ο

σερίφης μάς πληροφόρησε πως τα περισσότερα εγκλήματα γίνονται ανάμεσα σε ανθρώπους που γνωρίζονται: μήπως είχαμε ανοιχτούς λογαριασμούς με κάποιον που ήθελε να μας εκδικηθεί; Μήπως κάποιος μάς φθονούσε; Και: φερόμασταν καλά στο παιδί; Μήπως είχε λόγο να το σκάσει; «Μα», είπα σε μια στιγμή διαύγειας (ή το αντίθετο: το μυαλό μου ήταν τελείως σκοτισμένο), «τι νομίζετε; Πως είμαι η μάνα του Τομ Σώγιερ;» Δεν ξέρω γιατί το είπα αυτό. Ήταν εξυπνάδα, κι όπως οι περισσότερες εξυπνάδες, ήταν βλακεία. Τις περιπέτειες του Τομ Σώγιερ τις είχαμε διαβάσει στο σχολείο, όπως κι εκείνες του Χάκλμπερρυ Φιν. Η Στέλλα όμως δεν ήταν αγόρι, δεν έτρεχε στα μπαμπακοχώραφα, ούτε στα ποτάμια, δεν έκανε παρέα με μαύρους αμπελοφιλόσοφους: στην πραγματικότητα, δεν ήξερε κανέναν μαύρο, εκτός από τον Άιζακ, τον γαλατά, και τον Μπι-Τζέι, που φτυαρίζει το χιόνι. (Σπάνια χιονίζει στο Νάσβιλλ και σπάνια βλέπουμε τον Μπι-Τζέι.)

Ξέρω, τώρα πλατειάζω, αλλά δεν μπορώ να κάνω διαφορετικά: σκέφτηκα τον Τομ Σώγιερ και το πώς πήρε τους δρόμους. Η Στέλλα πάντως δεν έμπαινε σε σπηλιές όπως ο Τομ και η Μπέκυ: όπως είπα, φοβόταν το σκοτάδι. Ή-

ταν ευτυχισμένο κοριτσάκι· το δωμάτιό της έμοιαζε με κουκλόσπιτο· δεν της έλειπε τίποτα, παρόλο που τα οικονομικά μας ήταν περιορισμένα.

Στο αστυνομικό τμήμα ο Τζίμμου έκλαιγε. Έκλαιγε κι όταν μιλήσαμε μ' έναν Ομοσπονδιακό· συνήθως τις εξαφανίσεις ατόμων τις αναλαμβάνει το FBI, όχι ο σερίφης· αυτό δεν το ήξερα. Οι Ομοσπονδιακοί έχουν ένα ύφος! Σου κάνουν ανάκριση και σε κοιτάνε λοξά, λες και φταις για τη συμφορά που σου έτυχε. Πρώτη φορά έβλεπα τον Τζίμμου να κλαίει· ούτε στην κηδεία του πατέρα του δεν είχε κλάψει. Εγώ ήμουν πιο αισιόδοξη· προσπαθούσα να κάνω καλές σκέψεις· να, όπως αυτή με τον Τομ Σώγιερ και τον φίλο του τον Χακ, που έφυγαν από το σπίτι τους, αλλά δεν έπαθαν τίποτα· ίσα-ίσα που πέρασαν φίνα. Αλλά, όπως είπα, η Στέλλα δεν ήταν ούτε σαν τον Τομ ούτε σαν τον Χακ.

Τι θα μπορούσε να 'χει συμβεί; Αφού το παιδί δεν βρισκόταν στο νοσοκομείο, δεν το είχε χτυπήσει αυτοκίνητο, δεν είχε πέσει σε καντάκι, αφού οι συμμαθητές της την είχαν δει να παίρνει τον δρόμο για το σπίτι. Ήταν μόνη; Ναι, ήταν μόνη. Έστριψε μέσ' απ' το εμπορικό κέντρο; Μάλιστα, έστριψε. Τι θα μπο-

ρούσε να 'χει συμβεί; «Τα χειρότερα», είπε ο αρχιφύλακας. «Ποια είναι τα χειρότερα;» ρώτησα, αλλά δεν άκουσα την απάντηση. Δεν ήθελα να την ακούσω.

Αργότερα, ο Τζίμμου μού είπε πως ο σερίφης ισχυριζόταν ότι τα τελευταία χρόνια τα εγκλήματα έχουν αυξηθεί αλλά όχι και το ποσοστό εξιχνιάσής τους. «Τι θα πει αυτό;» ρώτησα. «Τίποτα», απάντησε ο Τζίμμου. «Τίποτα». Προσπαθούσα να βλέπω το ποτήρι μισογεμάτο, όχι μισοάδειο· όμως, το ποτήρι ήταν τελείως άδειο. Έπειτα, οι αστυνομικοί μάς ρώτησαν κάτι τελείως εξωφρενικό: αν τα εισοδήματά μας δικαιολογούσαν απαγωγή για λύτρα. Ειλικρινά, σ' αυτό το σημείο μού ήρθε να βάλω τα γέλια. Μαύρα γέλια, δηλαδή. Πληρώναμε ακόμα τις δόσεις για το σπίτι· μόλις πέρυσι το ξεχρεώσαμε. Αλλά, αντί να βάλω τα γέλια, έβαλα τα κλάματα.

Η αστυνομία και το FBI έκαναν ερωτήσεις και στην κυρία Κάρολυν, σε μερικούς γείτονές μας και σε συμμαθητές της Στέλλας· δεν ξέρω τι τους ρώτησαν και τι απάντησαν εκείνοι. Ανέκριναν ακόμα και τον Άιζακ, τον γαλατά, που έπαθε, όπως μας είπε αργότερα, «κρίση δακρύων», γιατί νόμιζε ότι τον θεωρούσαν ένοχο. «Δεν έχω κάνει τίποτα, δεν έχω πειράξει ούτε

κουνούπι», κλαψούριζε. Πράγματι, ο Άιζακ δεν είχε πειράξει ούτε κουνούπι. Δεν ξέρω γιατί τον ανέκριναν. Γιατί, ας πούμε, δεν ανέκριναν και τον κύριο Πάτερσον, που είναι εργένης –μένει απέναντί μας μαζί με τον σκύλο του–, ή τον κύριο Ρέιμις, που όλοι λένε πως είναι πλεϊμπόυ; Όχι ότι αυτοί οι άνθρωποι θα μπορούσαν ποτέ να κάνουν κακό στη Στέλλα· είναι πέρα για πέρα γελοίο.

Την επομένη, όταν ξαναπήγαμε στο Τμήμα, ο αρχιφύλακας μας έδειξε το ταμπλό με τις ανακοινώσεις αγνοούμενων παιδιών: «Ο Μάικ Σίπγουιτς εξαφανίστηκε από το σπίτι του, στην περιοχή του σταδίου Γκηρ, στις 5 Δεκεμβρίου 1990. Έχει ύψος... κτλ.», «Η Μαίρη-Αν Φούλλερ εξαφανίστηκε... κτλ.». Θα υπήρχαν γύρω στα δέκα τέτοια χαρτάκια καρφίτσωμένα πάνω στον φελλό· τα περισσότερα είχαν κιτρινίσει και ξεθωριάσει απ' την πολυκαιρία. Μ' αυτόν τον τρόπο ήθελε να μας δώσει να καταλάβουμε ότι δεν έπρεπε να τρέφουμε πολλές ελπίδες· αλλά εγώ έτρεφα πολλές ελπίδες και δεν θ' άφηνα κανέναν να με απελπίσει.

Στην αστυνομία μάς ζήτησαν μια ολόσωμη φωτογραφία της Στέλλας, καθώς και μια απ'

τη μέση κι επάνω για να φαίνονται καθαρά τα χαρακτηριστικά της: κοντά καστανά μαλλιά, γαλανά μάτια, ύψος 1.42, βάρος τριάντα δύο κιλά –αδυνατούλα–, όχι κανένα ιδιαίτερο σημάδι· εκτός από τα λακκάκια της όταν γελάει· θεωρείται σημάδι αυτό; Περιγράψαμε τι φορούσε –μπλουτζήν και γαλάζιο φούτερ, σχολική τσάντα ώμου με εμπριμέ καρδούλες, αθλητικά παπούτσια με ασημί κορδονάκια– και επιστρέψαμε στο σπίτι.

Πέρασαν πολλές μέρες και νύχτες ώσπου να ομολογήσουμε στον εαυτό μας κι ο ένας στον άλλον ότι χάσαμε το παιδί μας. Κι όταν έγινε αυτό, εγώ έπαθα κάτι που δεν είχα ξαναπάθει, έκλαιγα με αναφιλητά κι έκανα εμετό (ό,τι και να 'τρωγα το 'βγαζα) και χτυπούσα το κεφάλι μου πάνω στο τραπέζι της κουζίνας, ώσπου το αριστερό μου φρύδι μάτωσε κι έβαλα χανσαπλάστ. Ο Τζίμμου δεν μιλούσε, αλλά ήξερα τι σκεφτόταν κι αισθανόμουν χειρότερα, αν ήταν δυνατό να αισθανθώ χειρότερα δηλαδή. Σκεφτόταν πως οι μάνες πρέπει να συνοδεύουν τα παιδιά τους προς και από το σχολείο, ιδίως όταν τα παιδιά είναι ακόμα μονάχα δέκα χρονών όπως η Στέλλα. Το ίδιο θα σκεφτόμουν κι εγώ, αν μπορούσα να σκεφτώ. Δεν θυμάμαι αν ήμουν σε θέση να σκεφτώ. Θυμά-

μαι ότι δεν κοιμόμουν καθόλου, ότι κάθε πρωί –κάθε ξημέρωμα– τηλεφωνούσα στην αστυνομία κι ότι είχα καταντήσει ενοχλητική: όταν πήγαινα στο Τμήμα, φρύδια σηκώνονταν και πλάτες γύριζαν προς το μέρος μου· ξαφνικά, όλοι πνίγονταν στη δουλειά· ακόμα και μια αστυνομική απ' την οποία περίμενα συμπαράσταση και βοήθεια έσκυβε πάνω στα χαρτιά της. Δεν θέλω να κακολογήσω κανέναν: ο κάθε άνθρωπος θυμάται μόνο τον δικό του πόνο.

Επί μήνες τριγυρούσα στην πόλη και κοιτούσα όσο περισσότερα παιδιά μπορούσα να κοιτάξω· τα περιεργαζόμουν, αν και ήξερα πως ήταν αγένεια· κοιτούσα ακόμα κι εκείνα που κάθονταν στη βεράντα του σπιτιού τους, ή έκαναν ποδήλατο, ή κούνια, ή έπαιζαν σόφτμπολ. Και, επί μήνες, σε κάθε χτύπημα του τηλεφώνου, σε κάθε ήχο κουδουνιού, αναπηδούσα και ξεφώνιζα· είτε το παιδί είχε γυρίσει είτε κάποιος έφερνε νέα του. Είτε τα νέα ήταν καλά (πόσο καλά;) είτε ήταν κακά (πόσο κακά;). Όμως, όλα τα τηλεφωνήματα κι όλες οι επισκέψεις δεν ήταν παρά εκδηλώσεις συμπόνιας και οίκτου. Και περιέργειας, γιατί υπάρχουν άνθρωποι περίεργοι από τη φύση τους· δεν τους κατηγορώ, αλλά δεν είχα ανάγκη από την περιέργεια κανενός. Ούτε απ' τη συμπόνια και

τον οίκτο, για να είμαι ειλικρινής. Είχα ανάγκη να βρεθεί το παιδί μου και να 'χει δυο πόδια, δυο χέρια και το κεφάλι του στη θέση του. Δεν είχα ανάγκη από τίποτ' άλλο. Κάπου-κάπου μας τηλεφωνούσαν και κάτι τρελάρεις, σαδιστές, φαρσέρ· μας αράδιαζαν φρικιαστικές ιστορίες· ο Τζίμμου τούς έκλεινε το τηλέφωνο· εγώ καθόμουν σαν χαζή και τ' άκουγα όλα κι έπειτα προσπαθούσα να ξεδιαλύνω τι μπορεί να ήταν αλήθεια και τι ψέμα.

Τώρα που το καλοσκέφτομαι, το τηλέφωνο χτυπούσε διαρκώς. Μας τηλεφωνούσαν διάφοροι άγνωστοι για να μας πουν ότι είδαν τη Στέλλα εδώ κι εκεί, στο Μπρέντγουντ, στη λίμνη Σάνγκρι-λα, μέχρι και στο Μέμφις. Ότι φορούσε μπλουτζήν και γαλάζιο φούτερ. Ότι κρατούσε (στον ώμο;) σχολική τσάντα με σταμπωτές καρδούλες. Ωστόσο, πάντα κάτι δεν ταίριαζε: είχαν δει ένα κοριτσάκι με κοτσιδάκια (η Στέλλα είχε κοντά μαλλιά· πόσο μπορούσαν να 'χουν μακρύνει στο μεταξύ;) ή με γυαλιά μυωπίας (η Στέλλα δεν φορούσε γυαλιά).

Όλη μέρα πηγαίναμε με την αδερφή μου τη Λώρεν –η Λώρεν οδηγούσε, εγώ έψαχνα με το βλέμμα ολόγυρα– σε διάφορα σημεία όπου μας είχαν ειδοποιήσει πως είχαν δει τη Στέλλα· το πόσα «γαμώτο» έλεγε η Λώρεν δεν πε-

ριγράφεται και δεν μετριέται. Και το πόσα «μαλάκας» και «μαλακίες». Κοιτούσα απ' το παράθυρο του αυτοκινήτου, και μέσ' απ' το παρμπρίζ, ακόμα και τις μικρότερες λεπτομέρειες πάνω στην άσφαλτο· μέσ' απ' τις τζαμαρίες των καταστημάτων· στα ρείθρα των πεζοδρομίων: μήπως δω το φούτερ της ή το τσαντάκι της ή ένα βραχιολάκι που της είχε φτιάξει η φίλη της η Λίζυ από χρωματιστά καλώδια. Η Λίζυ έφτιαχνε διάφορα χαριτωμένα και παρδαλά πράγματα: πορτοφολάκια με χάντρες, και φυλαχτά με χρυσοκλωστές. Η Στέλλα ήταν η καλύτερή της πελάτισσα.

Σ' όλες αυτές τις περιπλανήσεις με το αυτοκίνητο δεν είδα τίποτα που να μας οδηγεί στα ίχνη της Στέλλας, αν και πολλές φορές νόμιζα ότι είδα και η Λώρεν φρέναρε για να δω καλύτερα. Ξέρω πως αυτό που θα πω είναι άσχετο και μπορεί να κάνει κακή εντύπωση, αλλά το λέω: μερικές φορές η Λώρεν οδηγούσε με τα μαλλιά τυλιγμένα στα μπιγκουτί· πάνω απ' τα μπιγκουτί φορούσε κεφαλομάντιλο με πουά. Η Λώρεν φτιάχνει τα μαλλιά της κάθε μέρα· τίποτα –ούτε σεισμός, ούτε λιμός, ούτε καταποντισμός– δεν μπορεί να την εμποδίσει από το να κάνει αυτό το πράγμα, όπως κι απ' το να πάει στο μάθημα της γυ-

μναστικής. Εγώ δεν είχα μυαλό ούτε για μιγκουτί ούτε για γυμναστική.

Διανύσαμε χιλιάδες μίλια, οργώσαμε όλο το δυτικό Τεννεσσή και κάμποσο απ' το ανατολικό. Καμιά φορά, η Λώρεν, για να με διασκεδάσει, σιγοτραγουδούσε το “Outside the Nashville City Limits” της Τζόαν Μπαέζ· να, με τέτοια τραγούδια μεγαλώσαμε, αλλά τι σημασία έχει πια. Τι σημασία έχει!

Όταν επιστρέψαμε στο σπίτι, γύρω στα μεσάνυχτα, ο Τζίμμου δεν έκανε ποτέ ερωτήσεις· μας κοιτούσε μονάχα και καταλάβαινε πως επιστρέψαμε άπρακτες. Είχε χάσει τις ελπίδες του· το μόνο που έκανε ήταν να κάθεται μπροστά στην τηλεόραση και να βλέπει διαφημίσεις. Έπαιζε με το τηλεχειριστήριο κι έπινε μπίρες. Το ζάπινγκ ήταν κάτι παλιό, αλλά οι μπίρες ήταν κάτι καινούργιο. Νομίζω ότι την πρώτη χρονιά μετά την εξαφάνιση της Στέλλας έπινε γύρω στις δώδεκα μπίρες την ημέρα, σε συσκευασίες των έξι. Τη δεύτερη χρονιά δεν ξέρω πόσο έπινε, γιατί απ' τις μπίρες το γύρισε στο ούισκυ, το τοπικό ούισκυ του Τεννεσσή, που νομίζω ότι το φτιάχνουν από κριθάρι. Δεν μιλούσα βέβαια· τι να πω; Δεν ήξερα τι να πω. Μέσα μου έτρεμα, γιατί ήξερα ότι με θεωρούσε υπεύθυνη, ότι με κατηγο-

ρούσε. Αλλά ούτ' εκείνος έλεγε τίποτα: αργά τη νύχτα, όταν βαριόταν την τηλεόραση, αποκοιμιόταν στον καναπέ. Το πρωί τον έβρισκα εκεί κουλουριασμένο, σκεπασμένο με μια βαμβακερή κουβέρτα: στο πάτωμα ήταν πεταμένα τα άδεια κουτάκια της μπίρας.

Ο Τζίμμυ δεν έφταιγε στο παραμικρό και τον αγαπούσα όπως πάντα: δηλαδή, τον λάτρευα. Όμως, δεν με πείραζε και τόσο που κοιμόμασταν χωριστά. Με πείραζε, αλλά όχι πολύ. Αφού, και στο ίδιο κρεβάτι να κοιμόμασταν, δεν θα κοιμόμασταν μαζί, απλώς θα κοιμόμασταν δίπλα. Εί, δεν είναι το ίδιο. Εξάλλου, είχα πλήρη ελευθερία να κλαίω στο μαξιλάρι μου και να πετάγομαι απ' τους εφιάλτες και να μη νοιάζομαι για το αν ξυπνάω κάποιον και τον ταράζω.

Το καλοκαίρι του '95, σταματήσαμε να ψάχνουμε το παιδί. Δεν συνεννοηθήκαμε, δεν αποφασίσαμε τίποτα: απλώς, συνέβη: πάψαμε να τριγυρνάμε με το αυτοκίνητο της Λώρεν κι ο Τζίμμυ δεν ήθελε πια ούτε ν' ακούει για τη Στέλλα: λες κι η Στέλλα δεν είχε υπάρξει ποτέ. Και μια μέρα μού ξεφούρνισε: «Η Στέλλα δεν είναι πραγματικότητα. Εσύ δεν είσαι